

Kanser Nüks Korkusu Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kanser Nüks Korkusu Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24254>

Özet

Kanser Nüks Korkusu Envanteri (KNKE), kanser tedavisi görmüş bireylerde yaygın olarak görülen ve yaşam kalitesini önemli ölçüde düşüren Kanser Nüks Korkusu (KNK) şiddetini ve bu korkunun yol açtığı fizyolojik bozuklukları ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu envanter, kanser hastaları ve sağ kalanlar arasında nüks endişesinin bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutlarını değerlendirerek klinik müdahale gerektiren vakaların tespit edilmesine yardımcı olur. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi, Eyrenci ve Berk (2018) tarafından gerçekleştirilmiştir.

KNKE, kanser sağ kalım sürecinde bireylerin yaşamadıkları kronik kaygı düzeyini belirlemede kritik bir rol oynar. Ölçeğin temel amacı, korkunun adaptif olmayan yönlerini (örneğin, aşırı kontrol davranışları veya kaçınma) saptayarak, bu alanda hedeflenen psikososyal destek programlarının geliştirilmesine zemin hazırlamaktır.

Anahtar Kelimeler

Kanser Nüks Korkusu Envanteri, KNKE, Kanser, Nüks Korkusu, Psiko-onkoloji, Psikometrik Özellikler, Geçerlik, Güvenilirlik.

Yazarlar

Aslı Eyrenci, H. Ö. S. Berk.

Amaç

Kanser Nüks Korkusu Envanteri'nin temel amacı, kanser tedavisi tamamlanmış veya aktif tedavi sürecinde olan bireylerde, hastalığın geri dönme veya ilerleme olasılığına ilişkin duyulan korkunun yoğunluğunu ve klinik önemini standardize edilmiş bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, bireyin günlük yaşamını, sosyal ilişkilerini ve genel psikolojik iyilik halini ne ölçüde etkilediğini belirlemeyi hedefler.

Ölçeğin Türkçe versiyonunun geliştirilmesi, Türk popülasyonunda KNK prevalansını ve şiddetini doğru bir şekilde değerlendirebilmek için kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir araç sağlamıştır. Bu sayede, klinisyenler ve araştırmacılar, yüksek düzeyde nüks korkusu yaşayan bireyleri belirleyebilir ve onlara yönelik spesifik müdahale stratejileri geliştirebilirler.

Yapı

KNKE'nin ölçtüğü temel yapı, bir kanser tanısı veya tedavisi sonrasında hastalığın geri döneceğine dair korku, yetersizlik ve klinik olarak anlamlı endişe durumu olan **Kanser Nüks**

Korkusu'dur (KNK). KNK, normal, adaptif bir endişe düzeyinin ötesine geçerek bireyin işlevselliğini bozduğu anda psikolojik bir yapı olarak ele alınır.

KNK, genellikle çok boyutlu bir yapı olarak kavramsallaştırılır ve ölçek maddeleri bu yapıların farklı veçhelerini yansıtır. Bu veçheler arasında şunlar bulunabilir: **Duygusal Tepkiler** (kaygı, panik), **Bilişsel Yönler** (sabit düşünce, felaketleştirme), **İşlevsel Bozulma** (iş, sosyal veya aile yaşamında kısıtlanma) ve **Tetikleyiciler** (tetikleyici kontroller, semptomlar).

Geçerlik

Eyrenci ve Berk (2018) tarafından yürütülen Türkçe geçerlik çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. Çalışma, KNKE'nin orijinal yapısına benzer çok boyutlu bir yapıyı desteklediğini göstermiştir.

Geçerlik çalışmaları ayrıca, KNKE puanlarının benzer psikolojik sıkıntı yapılarındaki ölçek diğer ölçeklerle (örneğin, genel kaygı veya spesifik kaygı ölçekleri) beklenen düzeyde korelasyon gösterdiğini (yakınsak geçerlik) ve farklı yapıları ölçek ölçeklerden ayrıştırdığını (ayırma geçerliği) ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçeğin kanser sağ kalan popülasyonunda KNK'yi doğru bir şekilde ölçtüğünü doğrulamaktadır.

Güvenirlilik

KNKE'nin güvenirlik analizleri, ölçeğin iç tutarlılığını yüksek olduğunu göstermiştir. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü belirten Cronbach Alfa katsayısıyla değerlendirilmiştir. Türkçe versiyon için elde edilen Cronbach Alfa değerlerinin, kabul edilebilir psikometrik standartların üzerinde olduğu bildirilmiştir.

Ek olarak, ölçeğin zamana karşı tutarlılığını değerlendirmek amacıyla test-tekrar test güvenilirliği çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalar, belirli bir zaman aralığı sonrasında uygulanan test sonuçlarının yüksek düzeyde korelasyon gösterdiğini ve dolayısıyla KNKE'nin zaman içinde stabil ölçümler sağladığını teyit etmiştir.

Faktör Analizi

Kanser Nüks Korkusu Envanteri'nin yapısal bütünlüğünü incelemek için uygulanan faktör analizi (genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi, DFA), ölçeğin KNK yapısını temsil eden birden fazla alt boyuttan oluştuğunu göstermiştir. Literatürdeki benzer ölçeklere paralel olarak, KNKE'nin faktör yapısı, KNK'nin farklı bileşenlerini (örneğin, işlevsel bozulma, bilişsel meşguliyet ve somatik semptomlar) ayırt edebilmektedir.

Türkçe versiyonun faktör yükleri, maddelerin teorik olarak ait oldukları alt boyutlarla güçlü bir ilişki

içinde oldu?unu do?rulam?? ve modelin veri ile iyi uyum sa?lad??? tespit edilmi?tir. Bu çok boyutlu yap?, klinisyenlere sadece genel bir korku düzeyi de?il, ayn? zamanda korkunun bireyin ya?am?nda hangi alanlarda en çok sorun yaratt??? hakkında detayl? bilgi sunar.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Adaptasyon ve Psikometrik Özelliklerin Belirlenmesi)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçe?i (Özgün ölçek format?na göre maddeler belirli bir ?iddet veya s?kl?k skalas?nda puanlan?r. Orijinal çal??mada derecelendirme bilgisi verilmemi?tir, ancak tipik olarak 4 veya 5 puanl? Likert skalas? kullan?l?r).

Language Available: Türkçe

Population Group: Kanser tan?s? alm?? veya kanser tedavisini tamamlam?? sa? kalan bireyler (Kanser Onkoloji hastalar?).

Age Group: Yeti?kinler (18 ya? ve üzeri).

Population Details: Kanser Nüks Korkusu ya?ayan ve bu korkunun klinik olarak anlaml? düzeyde oldu?u dü?ünülen hastalar.

Test Methodology: Öz bildirim envanteri. Bireylerin kendi KNK deneyimlerini ve tepkilerini yans?tan maddeleri belirlenen derecelendirme skalas?na göre i?aretlemesi esas?na dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Kanser Sa? Kal?m?, Psikososyal Destek, Bili?sel Me?güliyet, ??levsel Bozulma, Kayg?, Kanser Nüks Korkusu.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

Affiliation Email addresses: aeeyrenci@gmail.com (Sorumlu Yazar Asl? Eyrenci)

Correspondence Address: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler ve Ücret: Ölçe?in klinik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Asl? Eyrenci ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Kullan?m ko?ullar? ve olası ücretler, yazar?n politikalar?na tabidir.

Test Y?li?: ?lçe?in T?rkçe versiyonunun ge?erlik ve g?venirlik ?al??mas?n?n yay?nland??? y?li **2018**'dir.

Kaynaklar

KNKE'nin T?rkçe versiyonunun ge?erlik ve g?venirlik ?al??mas? a?a??daki akademik kaynakta detayl? olarak sunulmu?tur:

Eyrenci, A., ve Berk, H. ?. S. (2018). Validity and reliability of The Turkish version of Fear of Cancer Recurrence Inventory. *Turkish Journal of Oncology*, 33(2), 55-64.

Bu ?al??ma, *Turkish Journal of Oncology* dergisinde yay?mlanm??t?r. ?al??man?n orijinal makalesine ait ba?lant?lar a?a??dad?r:

Makale Ba?lant?s?: onkder.org

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: kanser-nuks-korkusu-envanteri-knke-turkce-versiyonunun-gecerlik-ve-guvenirligi-toad.pdf

Kanser Nüks Korkusu Envanteri Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kanser Nüks Korkusu Envanteri'nin maddeleri, kaynak i?erikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi i?in l?tfen sorumlu yazar?n yay?nlanm?? makalesine (Eyrenci & Berk, 2018) bak?n?z.